

JAARVERSLAG 2020

Verslag van de Hoofdcommissie van de Vereniging Rotterdamsch Leeskabinet,
uitgebracht aan de Algemene Ledenvergadering, 13 oktober 2021

Feiten & Cijfers

- Corona beperkte de dienstverlening in hoge mate
- Van half maart tot 2 mei was het RLK geheel gesloten
- Afdeling Collecties Universiteitsbibliotheek van start gegaan
- Ruim 1.110 nieuwe boeken aangeschaft
- Ongeveer 75 nieuwe titels collectie *Grenzeloos Lezen*
- Geschonken: ruim 400 boeken, door particulieren en organisaties
- Geschonken: collectie Vic van de Reijt (light verse, cabaret, bladmuziek uit het interbellum)
- Geschonken: complete fonds van uitgever Meindert Boogaardt
- Geschonken: schrijfmachine Drs. P
- Verworven door schenking: schilderij Van Voorden van de Geldersekaade
- Twee vitrinepresentaties
- Bijna 6.500 boeken uitgeleend
- Ruim 200 boeken uitgeleend via 'interbibliothecair leenverkeer'
- Meer dan de helft uitleningen naar leden, andere helft studenten en medewerkers EUR
- 3 interviews georganiseerd
- Aantal leden 1.075
- 11 nieuwsbrieven gestuurd naar bijna 1.000 adressen

Inleiding

Zoals voor veel instellingen was 2020 een merkwaardig jaar. Na een voortvarende start met druk gebruik van de collectie, een goed bezochte lezing bij boekhandel Donner en een berg plannen voor de maanden tot de zomer, kwam het Leeskabinet op 12 maart tot stilstand. De dreiging van grootschalige coronabesmetting noopte de universiteit tot het sluiten van de campus en dus ook van de Universiteitsbibliotheek en het Rotterdamsch Leeskabinet. De geplande lezingen werden aanvankelijk uitgesteld en later afgelast, toen duidelijk werd dat covid-19 nog langere tijd een ongewenste metgezel zou blijven.

Het behoud van gezondheid en het voorkomen van besmetting werden de belangrijkste drijfveren voor de rest van het jaar. Anderhalve meter afstand houden, handen ontsmetten en later mondkapjes.

Begin mei werd weer beperkte dienstverlening mogelijk - uitleen na reservering, aanvankelijk via een uitleenpunt, later ook via de afhaalkast in de leeszaal. Aan het einde van het jaar konden we enkele interviews met schrijvers organiseren, zonder publiek, maar met camera. Via extra edities van de Nieuwsbrief onderhielden we zo goed mogelijk het contact met de leden. Ondertussen ging de reguliere acquisitie van boeken door en konden we enkele mooie schenkingen opnemen: het fonds van de Rotterdamse uitgever Meindert Boogaardt, een deel van de bibliotheek van Vic van de Reijt, maar ook een schrijfmachine, waarop Heinz Polzer/Drs. P zijn verzen typte. Een bijzondere aanwinst was een schilderij van de Geldersekade, met het Leeskabinet anno 1920 prominent in beeld. De aankoop van dit schilderij van A.W. van Voorden werd mogelijk gemaakt door een genereuze schenking van een van de leden van de Hoofdcommissie.

Binnen de universiteit konden twee belangrijke samenwerkingen worden gestart: met de Erasmus School of History, Culture & Communication (ESHCC) en met Erasmus University College (EUC). Doel van beide is de bekendheid met en het gebruik van het Leeskabinet door studenten en medewerkers te bevorderen. In 2021 zal de samenwerking met deze twee afdelingen van de universiteit verder vorm worden gegeven.

Alle afbeeldingen © Arie Kers

1. Beleid

Dit jaar is het eerste jaar dat de accenten die in de beleidsnota 2019-2024 zijn vastgelegd – erfgoedcollectie, communicatie en band met de stad – worden uitgevoerd. Laatste kon door de coronasituatie niet voldoende worden uitgevoerd. Er kon geen volwaardig programma van lezingen worden gerealiseerd, en al helemaal niet in samenwerking met partners in de stad. De communicatie werd wel versterkt, maar vooral met het oog op contact houden met de leden, nu dat van persoon tot persoon nauwelijks meer mogelijk was. Ook het werken aan de erfgoedcollectie werd bemoeilijkt, omdat de medewerkers zoveel mogelijk vanuit huis werkten.

Organisatieverandering

De in 2019 voorbereide organisatieverandering werd per 1 januari formeel ingevoerd. Sinds die datum is het RLK organisatorisch onderdeel van de afdeling Collecties van de Universiteitsbibliotheek. Deze verandering biedt verschillende kansen voor de verdere ontwikkeling van het Leeskabinet. Een aantal werkzaamheden ten behoeve van het RLK wordt nu uitgevoerd door (deels dezelfde) medewerkers vanuit andere teams (registratie, magazijnbeheer, front desk). Het hoofd van de afdeling Collecties is de leidinggevende van de medewerkers en de bibliothecaris van het RLK. De bibliothecaris stuurt het kernteam van het Leeskabinet aan, dat zich hierdoor in de toekomst nog meer op de inhoud en de communicatie kan gaan richten. De bibliothecaris van het RLK is tevens aangesteld als conservator erfgoed UB (academisch erfgoed EUR en erfgoedcollectie UB).

Ontwikkeling positie RLK binnen de universiteit

In de tweede helft van het jaar zijn twee belangrijke stappen gezet om de positie van het Leeskabinet binnen de EUR te verstevigen. Er werd een structurele samenwerking aangegaan met de Erasmus School of History, Culture and Communication (ESHCC). De samenwerking, gericht op een grotere bekendheid van het Leeskabinet bij de studenten en medewerkers van de faculteit, bestaat uit het plaatsen en onderhouden van een RLK-vitrine in een van de gemeenschappelijke faculteitsruimten en het organiseren van een jaarlijkse, gezamenlijke lezing of andere publieksactiviteit. Deze belangrijke samenwerking kon mede door de inzet van een BA-stagiair worden opgestart.

Aan het einde van het jaar werd een overeenkomst gesloten met Erasmus University College, de internationale topopleiding van de universiteit: het RLK gaat een boekencollectie *Reading without borders* verzorgen, met internationale fictie in Engelse edities. De financiering hiervoor wordt vanuit de bestemmingsreserve *Grenzeloos lezen* bekostigd en zal in het eerste kwartaal van 2021 zijn beslag krijgen. Ook met het EUC zal een jaarlijkse gezamenlijke lezing worden georganiseerd. Medewerker Berrie Vugts coördineert beide initiatieven.

2. Collectie

Acquisitie en catalogisering

In 2020 werden 2.067 boeken aan de collectie toegevoegd. Het aantal aankopen bedroeg 1.106, het aantal schenkingen 419. Daarnaast werden 542 boeken uit de oude collectie geschenken beschreven in de catalogus. In de collectie *Grenzeloos Lezen/Reading without Borders* werden 73 nieuwe titels opgenomen.

Het aantal aanwinsten vertoonde daarmee een kleine daling vergeleken met 2019, toen 1.191 boeken werden gekocht. Deze afname is onder meer het gevolg van de licht gedaalde inkomsten door de terugloop van het aantal betalende leden, mede een gevolg van de beperkingen in de activiteiten en de dienstverlening door de covid-19 pandemie.

Ook de stijging van de abonnementsprijzen van de tijdschriften zette in 2020 door. Deze kostenstijging kon worden opgevangen door het opzeggen van enkele titels in 2019. De abonnementsprijzen maken het noodzakelijk om ook in 2021 kritisch naar de kosten en het gebruik van het tijdschriftenbestand te kijken.

De verdeling van de aanwinsten over de verschillende onderwerpen bleef in lijn met de verdeling in eerdere jaren. Romans en literaire werken vormen met 61% de hoofdmoot van de aanschaf, op afstand gevolgd door geschiedenis. Zie voor meer details bijlage 2.

In beperkte mate werden antiquarische aankopen gedaan, veelal publicaties voor de collecties Rotterdam en Grenzeloos Lezen.

Schenkingen

In 2020 werden twee belangrijke schenkingen van boeken aanvaard. Uit de door Jan de Jong (uitgeverij De Buitenkant) beheerde nalatenschap van antiquaar Putman werd het vrijwel complete fonds van de Rotterdamse uitgever Meindert Boogaerdt geschonken. Boogaerdt opereerde als uitgever tussen 1904 en 1912 en bracht in die jaren vele tientallen boeken, tijdschriften en brochures op de markt. Hoofdzaak in zijn fonds was literatuur (zoals de eerste uitgave van het geruchtmakende *Pathologieën* van Jacob Israel de Haan, 1908), aangevuld met stadsgidsen en alle mogelijke andere onderwerpen. Hij werkte vanuit Rotterdam samen met Vlaamse uitgevers en bracht onder andere ook boeken van Herman Teirlinck op de Nederlandse markt. De collectie beslaat zo'n zes meter boeken, en daarnaast een grote hoeveelheid documentatie. De schenking betekent een belangrijke versterking van de Rotterdam collectie van het RLK. Door de coronamaatregelen is de verwerking van deze collectie doorgeschoven naar 2021.

De tweede belangrijke schenking betrof een deel van de bibliotheek van Vic van de Reijt: een collectie licht verse en populaire cultuur, die nauw aansluit bij de kerncollectie Humor en bij de werkbibliotheek van Heinz Polzer (Drs. P). Vic van de Reijt was ook de bemiddelaar bij de schenking van de Polzer bibliotheek in 2017. Een aantrekkelijk onderdeel van de schenking zijn de vele tientallen fraai vormgegeven stuks bladmuziek uit het interbellum. Samen met de vele liedboekjes uit dezelfde tijd zullen we deze zo mogelijk digitaal gaan aanbieden.

Bladmuziek uit de schenking Vic van de Reijt

Liedboekjes uit de schenking Vic van de Reijt

De Drs. P-collectie kon ook worden uitgebreid, met een van zijn schrijfmachines, een Hermes 2000, uit de jaren vijftig. Deze werd door Rein Feenstra geschonken uit de nalatenschap van Ruud Keers, samen met nog enkele boekjes met handgeschreven opdrachten door Heinz Polzer. Keers was programmamaker bij de NCRV en maakte eind jaren zestig voor die omroep een drietal, licht anarchistische tv-shows samen met Polzer. Zoals gebruikelijk werden hiernaast nog verschillende geschenken aanvaard van leden, particulieren en instellingen (zie bijlage 7).

De Hermes 2000, uit het bezit van Heinz Polzer. Particuliere schenking

Schilderij Geldersekade

In juli kon het Rotterdamsch Leeskabinet uit privébezit een schilderij verwerven van de Rotterdamse schilder August Willem van Voorden (1881-1921). Het is een gezicht op de Geldersekade, met prominent in beeld het karakteristieke gebouw van het Leeskabinet (de gevel met de boogjes). Het Leeskabinet was van 1865 tot 1940 gevestigd in dit pand. Het werd speciaal voor het Leeskabinet ontworpen en gebouwd door architect J.F. Metzelaar. Bij de brand na het bombardement op 14 mei 1940 viel het pand, met de gehele boekencollectie, ten prooi aan de vlammen. Het schilderij is een typische Van Voorden, die vooral bekend werd met zijn Rotterdamse stads- en havengezichten. Vanwege zijn voorkeur voor sombere kleuren en een forse, impressionistische toets, wordt hij wel de 'Rotterdamse Breitner' genoemd. In een overwegend gedempt tonaal palet zorgen een kleurige reclamezuil en een in lichtblauw kostuum gestoken dienstbode voor mooie kleuraccenten. Mede door deze toevoegingen, die we ook op andere schilderijen van Van Voorden tegenkomen, kunnen we het schilderij dateren in de periode 1910 tot 1920. De verwerving werd mogelijk door een schenking van mr. Johannes de Muinck Keizer, ter gelegenheid van zijn 25-jarige bestuurslidmaatschap van het Rotterdamsch

Leeskabinet in 2020. Het schilderij is inmiddels schoongemaakt, waarbij de donker verkleurde vernislaag is verwijderd. In 2021 is het schilderij in een nieuwe lijst gezet.

Overdracht van het schilderij van A.W. van Voorden, 7 juli 2020

Collectiebeheer

Na gedegen voorbereiding werd in oktober de verhuizing van de collectie uit het verouderde tijdschriftenmagazijn afgerond. Daarvoor moest eerst vele geschenken uit het verleden worden geselecteerd voor opname dan wel verwijdering. Voor een deel van het materiaal werd een tijdelijk depot in gebruik genomen, van waaruit de verwerking verder kon plaatsvinden.

Het verplaatsen van bijzondere, kwetsbare of zeldzame boeken uit de reguliere depots naar het Specifiek magazijn werd voortgezet, zij het in een veel lager tempo, gezien de beperkte aanwezigheid van het personeel op locatie. Niettemin werden met name veel titels die tot de bibliotheek van Elie van Rijckevorsel behoren verplaatst.

Voor het conserveren van kwetsbare publicaties werden zuurvrije omslagen, mapjes en dozen aangeschaft.

3. Dienstverlening

Leeszaal

De eerstelijns dienstverlening werd uitgevoerd door het Front Desk Team van de UB. Op dinsdag- en donderdagmiddag waren medewerkers van het RLK aanspreekbaar in het leeskabinet. Vanaf half maart kon deze dienstverlening niet meer worden uitgevoerd. De bibliotheek bleef gesloten tot 11 mei. Daarna werd enige tijd een afhaaloket bij de entree ingericht, waar tussen 12 en 14 uur gereserveerde boeken konden worden afgehaald, of boeken ingeleverd. Vanaf 2 juni was de bibliotheek en de open opstelling gedurende kantooruren weer voor een beperkt aantal leden (en studenten) toegankelijk, maar alleen om boeken te lenen en in te leveren. De zitplaatsen in het leeskabinet werden opgeheven. De boeken op de inzage tafels konden vanaf nu direct worden geleend, zonder dat ze eerst gereserveerd dienden te worden. Om zoveel mogelijk risico op besmetting uit te sluiten was een scala aan maatregelen van kracht, maar veel leden namen liever geen enkel risico en bleven thuis.

In het laatste kwartaal werden de maatregelen opnieuw aangescherpt, waardoor we genoodzaakt waren de leestafels met de inzageboeken te ontruimen. Lenen kon nu alleen nog maar na reservering online of via e-mail en na ontvangst van een bevestiging dat de aangevraagde boeken klaar stonden.

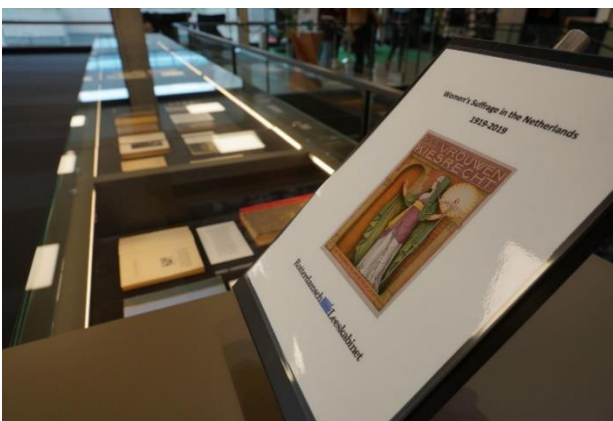
Het leeskabinet in coronatijd: lenen van de leestafels zonder reserveren.

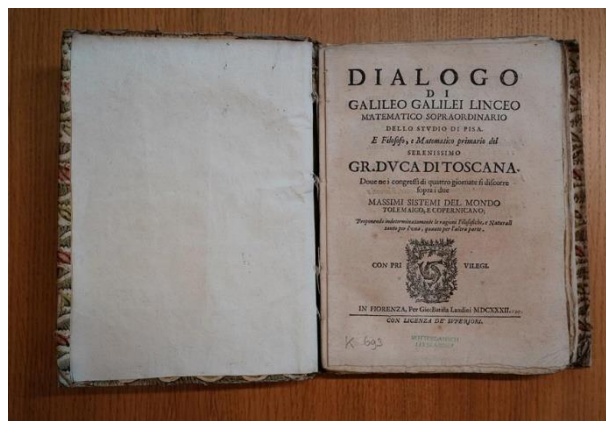
De UB als uitleenpunt van gereserveerde boeken (mei 2020)

Vitrinepresentaties

De in 2019 gestarte vitrinetentoonstelling *Women's Suffrage in the Netherlands 1919-2019* is te zien geweest tot medio september. Daarna werd een tentoonstelling samengesteld met de titel *Worldviews: books of oppression and empowerment*. Onder deze noemer werden boeken getoond die het belang van de bibliotheek als werkplaats van ideeënvorming door de geschiedenis heen onderstrepen. De tentoonstelling presenteerde thema's als wetenschap, religie, politiek, kolonialisme en ging in op de niet zelden navrante gevolgen die de hiermee samenhangende wereldbeelden hadden en nog steeds hebben voor de plek van de mens in de wereld. Vertrekpunt vormde een zeer zeldzaam boek uit de Van Rijckevorsel collectie van het Leeskabinet van Galileo Galilei dat het zeventiende-eeuwse wereldbeeld volledig op zijn kop zette: *Dialogo sopra i due Massimi Sistemi del Mondo Tolemaico e Copernicano* (1632).

Vitrinepresentatie *Women's suffrage in the Netherlands, 1919-2019*

Galileo Galilei in vitrinepresentatie *Worldviews: books of oppression and empowerment*

Uitleen

Het aantal uitleningen bedroeg in 2020: 6.343, een sterke daling ten opzichte van 2019, toen er ruim 10.000 publicaties werden geleend. Deze daling is toe te schrijven aan de gevolgen van de coronamaatregelen. Van half maart tot en met april was de bibliotheek gesloten, in mei werd er beperkt uitgeleend via een uitleenpunt bij de entree van de bibliotheek. Daarna was uitleen alleen mogelijk na reservering via de catalogus, of via aanvragen per e-mail. Het bezoek aan de bibliotheek werd conform de overheidsadviezen ontmoedigd. Ter vergelijking: in de pre-corona maanden januari en februari werden er ongeveer 800 publicaties per maand uitgeleend, ongeveer het meerjaarlijkse gemiddelde. Het aandeel van de leden in het aantal uitleningen was 53 procent, dat van de academische gemeenschap 43 procent (in 2019: 50 versus 47 procent). Het interbibliothecair leenverkeer was goed voor 3 procent van het totaal aantal uitleningen, vergelijkbaar met 2019. Het aantal unieke leners daalde van 1551 naar 985. De daling was het grootste bij de EUR-studenten. Gemiddeld leenden de leden per persoon 14 boeken, de studenten en medewerkers 5. Zie verder bijlage 3.

Leengedrag leden versus EUR

De uitleencijfers naar genre laten deels een verschillend leengedrag zien tussen leden van de vereniging en studenten en medewerkers van de universiteit. De uitkomsten vertonen grote overeenkomst met die van 2019, al wijken de absolute aantallen uiteraard af.

Uit de open opstelling werden in totaal 4.365 boeken geleend, uit het magazijn 1.979.

Studenten en medewerkers van de EUR lenen naar verhouding veel uit het magazijn (1.196 van 1.979 magazijnuitleningen), leden lenen het meeste uit de open opstelling. Aanvragen via het IBL betreffen ook voor het grootste deel boeken uit het magazijn (129 van totaal 210).

Nederlandstalige romans en biografieën zijn verreweg het populairst bij de leden (1.074 van 1.334 en 278 van 354).

Het gebruik van de deelcollectie Grenzeloos Lezen/Reading without borders, primair gericht op buitenlandse studenten en medewerkers, voldoet inderdaad aan de bedoeling: van de 280 uitleningen gingen er 135 naar studenten en 84 naar medewerkers (naar leden: 55). Ook Engelstalige literaire werken worden iets meer door studenten en medewerkers geleend dan door leden.

4. Lezingen en activiteiten

Door de coronamaatregelen heeft het Leeskabinet slechts 3 lezingen kunnen organiseren. Succesvol was het interview dat Berrie Vugts op zondagmiddag 26 januari hield met Herman Koch, over diens recente boek *Finse dagen*. Het was de eerste bijeenkomst die het Leeskabinet organiseerde bij boekhandel Donner, onder het motto 'Het Leeskabinet bij Donner'. We telden ongeveer 130 bezoekers.

Op 17 september, toen de maatregelen enige tijd waren versoepeld, konden 21 bezoekers (het maximum) het interview met Kristien Hemmerechts in de Senaatszaal bijwonen. Berrie Vugts sprak met haar over *Ik ben Emma*, haar eigentijdse versie van en reactie op Jane Austin's *Emma*.

Geheel zonder publiek bleef het interview dat Berrie Vugts op 8 december hield met Willem Schinkel, naar aanleiding van diens spraakmakende *De hamsteraar. Kritiek van het logistiek kapitalisme*. De opgenomen gesprekken zijn terug te zien op het YouTube-kanaal van het Leeskabinet:

<https://www.youtube.com/channel/UC9wxk9u8M0luHgyzrBhTUQA>

Het geplande interview met Ivo Opstelten, de avond gewijd aan de tussentijdse resultaten van het onderzoek naar het koloniale en slavernijverleden van Rotterdam en de jaarlezing door Matthijs Dicke over havenbaron Jacques Schoufour moesten helaas worden geannuleerd.

Twee boekclubs konden doorgang vinden: op 22 september bespraken we *Eenzaam avontuur* (1948) van Anna Blaman en op 9 december Charles Dickens' *David Copperfield* (1850).

Op 10 januari brachten de medewerkers van het Leeskabinet een tegenbezoek aan het Dames Leesmuseum in Den Haag, nadat het bestuur van het Leesmuseum in november 2019 te gast was geweest in Rotterdam.

Herman Koch interview door Berrie Vugts bij boekhandel Donner, 26 januari 2020

Kristien Hemmerechts, 17 september 2020

5. Leden, communicatie en PR

Leden

Het aantal leden bedroeg op 31 december 2020: 1.075, een daling met ongeveer 100 (2019: 1.172). We schreven 27 nieuwe leden in (in 2019: 72), 73 lidmaatschappen werden met ingang van 2020 beëindigd wegens overlijden, verhuizing, verslechterde gezondheid of een andere reden. Twee leden meldten zich aan n.a.v. het interview met Kristien Hemmerechts. De daling in het aantal nieuwe leden is te wijten aan het beperkte directe contact dat het leeskabinet had met potentiële leden, bijv. bij lezingen. Van de nieuwe leden kregen er 11 een geschenklidmaatschap via de decemberactie. Zie Bijlage 5 voor meer details.

Ledenvergadering

De ledenvergadering werd op 5 november gehouden en had het karakter van een ‘papieren’ vergadering. Vooraf werden de leden opgeroepen te reageren op de op de website gepubliceerde vergaderstukken, waaronder het jaarverslag en de jaarrekening over 2019. De Hoofdcommissie vergaderde vervolgens en accordeerde de stukken. Alle stukken zijn gepubliceerd op de website: <https://www.eur.nl/campus/rotterdamsch-leeskabinet/over-het-rlk/beleid-en-verslagen>.

Communicatie

Er werden elf nieuwsbrieven verspreid, waaronder enkele ‘extra’ nieuwsbrieven. De nieuwsbrief was, naast de e-mail, in 2020 het belangrijkste communicatiekanaal met de leden, aangezien er nauwelijks activiteiten konden worden georganiseerd en ook de contactmogelijkheden in de bibliotheek aanzienlijk

beperkt waren. De nieuwsbrieven bevatten uiteraard informatie over de coronamaatregelen en de (wijzigingen in de) dienstverlening, maar ook tips om digitaal te lezen, te kijken en te luisteren. We startten een nieuwe rubriek, waarin leden, medewerkers en lokale boekhandelaren een boek aanbevalen. De oproep, onder het motto *Deel wat u leest! Verbreed elkaars leeshorizon*, leverde een groot aantal reacties op.

De nieuwsbrief werd naar ongeveer 900 mailadressen gestuurd, waaronder ca. 750 leden. De respons schommelt tussen de 50 en 60 procent. Alle nieuwsbrieven zijn terug te lezen via de website (<https://www.eur.nl/campus/rotterdamsch-leeskabinet/nieuwsbrief>). Datzelfde geldt voor de aanwinstenlijsten, die via een digitale lijst met onderwerpscategorieën direct doorlinken naar de bibliotheekcatalogus (<https://www.eur.nl/campus/rotterdamsch-leeskabinet/collectie/aanwinsten>).

Midden in de eerste coronagolf werd op 10 april de RLK LibGuide online gezet. De LibGuide is een digitaal informatieplatform waarop gelinkt wordt naar voor de doelgroepen interessante (digitale) informatiebronnen. De eerste versie geeft informatie over gratis toegankelijke en kwalitatief hoogwaardige websites op het gebied van literatuur en cultuur. Daarnaast is er ook ruimte voor eigen informatie over en links met zoekacties naar deelcollecties van het Leeskabinet, zoals de Russische Bibliotheek of Literair Rotterdam. De LibGuide is te vinden op: <https://libguides.eur.nl/rlk/>.

De website werd uiteraard actueel gehouden en via sociale media (Facebook, Twitter en Instagram) traden we naar buiten. Het aantal volgers op Facebook steeg tot ruim 350, het bereik van afzonderlijke meldingen was mede door delen van berichten aanmerkelijk groter.

Twitter werd met enige regelmaat ingezet om stukken uit de (bijzondere) collectie te tonen, via de serie #collectievissen, een samenwerking van Nederlandse erfgoedinstellingen.

De samenwerking met *Twijfel*, het periodiek van de studenten van de faculteit Filosofie, werd gecontinueerd. Regelmatig zullen er boeken uit de collectie van het RLK worden besproken, vergezeld van een door ons verzorgde advertentie voor het RLK.

In 2020 werden linnen tasjes in gebruik genomen, in twee versies: Nederlands en Engels. Het ontwerp werd gemaakt door Janny Tuit van B&T Ontwerp en advies.

Het Leeskabinet figureerde in een commercial van het *Nederlands Dagblad*. In het filmpje zitten enkele korte scènes van professor dr. Paul van Geest in het Leeskabinet. Van Geest is sinds 2018 aan de EUR verbonden als hoogleraar Theologie en Economisch denken. Zie:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZV4geISVuSQ>

6. Rotterdam Boekenstad

In 2019 werd het project 'Rotterdam Boekenstad' gestart: belangrijkste doel was het organiseren van een presentatie van de Rotterdamse bibliotheken met erfgoedcollecties tijdens het internationale bibliotheekcongres IFLA, in augustus 2021 in Rotterdam. In de eerste maanden werden nog enkele gesprekken met potentiële partners gevoerd, totdat bleek dat het congres in 2021 geen doorgang zou kunnen vinden. Eind 2020 is het project vanuit het Leeskabinet voorzichtig opnieuw opgepakt, toen duidelijk werd dat het congres in 2023 zou kunnen plaatsvinden. Behalve een presentatie werd ook de mogelijkheid besproken om tot een publicatie te komen over de boekgeschiedenis van Rotterdam.

7. Hoofdcommissie

Na negen jaar trad Irma Thoen als lid van de Hoofdcommissie terug, wegens drukke werkzaamheden. De Hoofdcommissie bedankt haar voor haar inzet gedurende de jaren van haar lidmaatschap. Vanwege de coronamaatregelen zal het afscheid op een later tijdstip worden gehouden. De procedure om een opvolger voor Irma te vinden, is inmiddels gestart.

De Hoofdcommissie kwam éénmaal bijeen in maart, daarna verliep de communicatie geheel digitaal.

8. Personeel

Door de organisatieverandering werd het RLK onderdeel van de afdeling Collecties. Verschillende werkzaamheden t.b.v. het RLK werden nu door collega-medewerkers van andere teams of afdelingen uitgevoerd. Het RLK-kernteam bestond uit bibliothecaris Roman Koot en de medewerkers Elsbeth van der Ploeg, Berrie Vugts, Arie Kers en Anette Barreto. Roman Koot was tevens programmamanager Academisch erfgoed en nam per 1 mei als conservator erfgoed taken over van Cora Boele, die met pensioen ging.

Matthijs Holwerda, die per 1 juli aantrad als hoofd Collecties, werd feitelijk de leidinggevende van het RLK-team.

9. Financiën

De jaarcijfers zijn dit jaar opgemaakt door Brandsen Accountants uit Vlaardingen. In bijlage 6 is de staat van baten en lasten over 2020 opgenomen. Een uitgebreide jaarrekening is op verzoek digitaal beschikbaar. Het negatieve saldo over 2020 bedroeg € 11.707, bijna gelijk aan dat over 2019.

De gewone exploitatiekosten laten geen sterke afwijking zien van het normale, jaarlijkse niveau. De uitgaven aan boeken en tijdschriften bleven min of meer gelijk. Bij de algemene kosten liepen de lezingen sterk terug, maar steeg de post Diversen fors. Door de organisatieverandering van de UB beschikte het Leeskabinet tijdelijk niet meer over een medewerker, gekwalificeerd voor het opstellen van ons financiële jaaroverzicht. Derhalve moesten wij uitwijken naar externe hulp, hetgeen de voornaamste reden is van de stijging van deze post. Met de recente komst van een nieuwe administratieve medewerker gaan wij deze activiteit per 2021 weer zelf uitvoeren.

Ondanks de bijzondere situatie op de financiële markten is het totale vermogen (effecten plus vermogensbeheerrekening) op peil gebleven (netto rendement 0,78%). Hierbij dient aangetekend te worden dat wij afgelopen jaar onze portefeuille, gezien de stijgende beheerkosten, hebben omgezet in een beheerportefeuille met profiel Matig Defensief. Over het eerste halfjaar 2021 bedroeg het netto rendement 4,73%.

Op de balans bij de rubriek Eigen Vermogen hebben wij de reserve Koersverschillen laten vervallen t.g.v. de Reserve Exploitatievoorziening, waarmee nutteloos heen en weer boeken wordt vermeden.

Het Leeskabinet wordt geconfronteerd met jaarlijkse stijging van de kosten van de abonnementen en van de boekenprijs. Aangezien we het huidige aanschafniveau in stand willen houden, moet er meer en meer een beroep worden gedaan op het vermogen van de vereniging. De Hoofdcommissie stelt voor de contributies beperkt te verhogen, ook al omdat deze gedurende reeds vele jaren ongewijzigd zijn gebleven.

Bijlage 1 : Hoofdcommissie, commissarissen, kascommissie en personeel**Hoofdcommissie**

Mr. H.E.M. Vrolijk, voorzitter
Prof. dr. C.W.A.M. van Paridon, secretaris
Mr. J. de Muinck Keizer, penningmeester
Dr. T.R. Barnard
Mevr. mr. E.W. van Blommestein
Dhr. B. Kwakman
Mevr. dr. C.B.M. Thoen (tot 1 november)

Commissarissen

Prof. dr. E.H. Cossee
Mevr. drs. A.M.L.R. Djajasoebrata
Drs. J.H. van Dorp
Mevr. mr. A. Dupain
Mevr. mr. E.M. van der Dussen
Mr. J.J.H. Gerritzen
Mevr. M. Heiden
Mevr. dr. H.J.C. van Herwaarden-Rijlaarsdam
J.D. Hillen
Mr. M. Hooykaas
Mevr. mr. H.C. ter Kuile-van der Hoeven
Prof. dr. W.M. Lammerts van Bueren
Mevr. D.X. Lansdaal-Schuit
Mevr. drs. J. de Man
Dr. R.L. Schuurisma
Dr. P.E.L.J. Soetaert
Dr. J. Spoelder
Mr. G.C. van den Steenhoven

Kascommissie

Mevr. Mr. M. Gerritzen
Drs. A.B. Westra

Personeel

Drs. R.H.J. (Roman) Koot, bibliothecaris
M.A.R. (Anette) Barreto-Rodrigues Pereira
A. (Arie) Kers
Drs. E. (Elsbeth) van der Ploeg
Dr. A.J. (Berrie) Vugts
Dr. T. (Tela) Pamir (vrijwilliger)
M.A. (Margriet) van Duin-Zijlstra (vrijwilliger)

Bijlage 2: Verdeling boekaanschaf (in banden en procenten)

<i>Verdeling boekaanschaf</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Geschiedenis	15	13	13
Wijsbegeerte en theologie	3,5	5	5
Kunst en kunstgeschiedenis	14,5	10	8
Taal en letterkunde	51	57	61
(incl. literatuurgeschiedenis)	(9)	(11)	(13)
(incl. deelcollectie Grenzeloos Lezen) 73 t.	onbekend	onbekend	(7)
Sociale wetenschappen/maatschappij	6	7	5
Overige vakgebieden	10	8	8
	100%	100%	100%
<i>Aanwinsten (aankoop)</i>		<i>1.191</i>	<i>1.106</i>
<i>Aanwinsten (nieuwe geschenken)</i>		<i>539</i>	<i>419</i>
<i>Aanwinsten totaal</i>	<i>2.150</i>	<i>1.730</i>	<i>1.525</i>

Bijlage 3: Aantal uitleningen 2020 per categorie (aantallen en percentages)

Tussen haakjes de aantallen van 2019.

<i>Type lener</i>	<i>Aantal uitleningen</i>		<i>Percentage uitleningen</i>		<i>Unieke leners</i>	<i>Aantal items per lener</i>
RLK Member	1.431		23%		135 (159)	11 (12)
RLK Member Plus	1.911		30%		122 (162)	16 (19)
RLK Members totaal		3.342		53%		
EUR medewerkers	1.244		20%		208 (309)	6 (6)
EUR studenten	1.467		23%		501 (901)	3 (3)
EUR totaal		2.711		43%		
Externe leden (andere universiteiten)	81		1%		19 (20)	4 (3,5)
Interbibl. leenverkeer	210		3%			
Totaal	6.344		100%		985 (1.551)	6,2 (6,5)

Bijlage 4: Activiteiten 2020

- 26 januari Herman Koch, interview door Berrie Vugts over roman *Finse dagen*. Boekhandel Donner, ca. 130 bezoekers.
- 17 september Kristien Hemmerechts, interview door Berrie Vugts over roman *Ik ben Emma*. Senaatszaal, 21 bezoekers (corona maximum). Opname, terugkijken op YouTube-kanaal RLK/UB.
- 8 december Willem Schinkel, interview door Berrie Vugts, n.a.v. *De hamsteraar. Kritiek van het logistiek kapitalisme*. EUR-studio, zonder publiek. Opname, terugkijken op YouTube-kanaal RLK/UB.

Bijlage 5: Aantal leden

<i>Aantal leden (per 31-12)</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Individuele leden	325	315	317
Huisgenoten-leden	562	554	544
Overigen	57	50	36
Kennismakingslidmaatschappen	72	76	15
Externe leden via UB	157	177	163
<i>Totaal</i>	<i>1.173</i>	<i>1.172</i>	<i>1.075</i>

Bijlage 6: Staat van baten en lasten

	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Lasten			
Boeken en periodieken (2020 boeken: 25.580 / periodieken: 9.941)	37.049	36.710	35.521
Algemene kosten (incl. lezingen, bank- en accountantskosten, pr en bestuurskosten)	11.837	10.571	13.140
<i>Totaal lasten</i>	<i>48.886</i>	<i>47.281</i>	<i>48.661</i>
Baten			
Contributies	23.268	22.790	21.930
Donaties	-		1.500
Interest bank/ giro	62	123	2

Dividend	6.425	4.415	7.534
Interest obligaties	1.405	3.149	2
Winst/verlies verkoop effecten	-	3.955	3.402
Koersverschillen aandelen/obligaties	-	-	1.219
Overige inkomsten	715	1.405	1.305
<i>Totaal baten</i>	<i>31.875</i>	<i>35.837</i>	<i>36.894</i>
<i>Negatief saldo</i>	<i>17.011</i>	<i>11.444</i>	<i>11.767</i>

Bijlage 7: Lijst van schenkers

Personen

J.J.E. Blok MA, P. Bosma, A. Dabrowski, M. van Duin-Zijlstra, I. Heertje, Baron van Hövell van Westerflier, R. Koot, B. Kwakman, P. Luykx, J. de Muinck Keizer, K. Plaisier, C. Rijnsdorp, G. van der Sande, J. van Soest, P. Soetaert, N. van Tol, H. Vrolijk.

Instellingen en bedrijven

De Architect, Baanhoek Boek, Bilderdijk Museum, E. du Perron Genootschap, Historisch Genootschap Rotterdam, Instituut voor Kunst en Critiek (IKK), J.E. Jurriaanse Stichting, Japan Publishing Industry Foundation for Culture (JPIC), Lecturis Uitgeverij, Stad en Bedrijf, Stichting Bevordering van Volkskracht, Stichting Constant, UB EUR, UB Leiden (Anton van der Lem), Uitgeverij Ad. Donker, Uitgeverij De Buitenkant (Jan de Jong), Vestdijkkring.